לעמוד ליבי

מאמר שבועי לאברכים ובני הישיבות

מישהו שאל אותי למה אני לא כותב רעיונות על הפרשה! אמרתי לו שדווקא אני מאוד רוצה לכתוב 'וראטים' על הפרשה ולקשר את כל הרעיונות שלי לפרשה, אבל אני משתדל לא לעשות את זה כי 'מסכנה' הפרשה!

מסכנה הפרשה! למה להעמיס עליה את כל מה שזז? אתה רוצה לומר רעיון? בכבוד. אבל מה הפרשה עשתה לך?? מה אתה רוצה ממנה? הגדיל לעשות חבר שלי ששאל למה שמעון ולוי הרגו בשכם את כל התושבים? בשלמא להרוג את חמור ואת שכם, אבל כל תושבי שכם? מה הם אשמים? אלא לומדים מכאן שבכל עיר של מחבלים אין "חפים מפשע" יש רק "מחפים על פשע" כדי לא ליפול בכאלו רעיונות אני משתדל בדרך כלל לא לקשר את הרעיונות לפרשה.

עד השבוע חשבתי שדרך ארץ זה מידות טובות! השבוע עוררו אותי שזה לא מדוייק! זה שתי דברים שונים! יש מידות טובות! ויש דרך ארץ! אני מכיר אדם שמבחינת מידות טובות אני לא מכיר מישהו עם מידות טובות כמו שלו! ולמרות זאת הוא לא הצליח בזוגיות בלשון המעטה! הוא ניגש אליי ואמר לי אתה יודע למה לא הצלחתי? בגלל שזוגיות זה 95% שכל ו5% מידות.

או במילים שלי 95% דרך ארץ! ו5% מידות!

ר' אברהם גניחובסקי זצ"ל שהיה גאון במידות אמר פעם "בין אדם לחבירו זה 95% שכל וחמש אחוז מידות"

אני מכיר אנשים בעלי גאווה {כמעט בלי טיפת ענווה} שאני לא מסוגל לעבור לידם ויש להם זוגיות מצויינת! אתה יודע למה? כי יש להם דרך ארץ.

בא נעשה סדר!

יש מה שנקרא מידות טובות! רחמנות, ויתור, חסד וכו'

יש מה שנקרא דרך ארץ!

מה זה דרך ארץ? לדוגמא אם אתה נעמד באמצע שבע ברכות ומדבר דרשה במשך שעתיים, זה חוסר דרך ארץ! כי כאן בארץ שלנו לא נוהגים לדרוש שעתיים בשבע ברכות!

דוגמא נוספת בהיותי בחור בישיבה היה לי חבר מ'ברזיל' והוא סיפר לי שהוא נכנס לחנות מאפים בקרית ספר, וקנה בורקסים ופחית קולה, שהוא ניגש לשלם המוכר אמר לו 15 ש"ח. בתגובה אמר החבר הברזילאי למוכר "אפשר הנחה?" הוא סיפר לי את 'פרצי הצחוק' של כל השוהים בחנות מהבקשה המצחיקה. הוא לא הבין מה מצחיק! הסברתי לו שבישראל לא מבקשים ממוכר הנחה, אלא אם כן אתה קונה כובע באלף שקל, וגם אז לא כולם מבקשים הנחה. אבל לבקש הנחה על פחית? זה לא דרך ארץ {ישראל} מסתבר שבברזיל הדבר נורמאלי לחלוטין, כך סיפר לי החבר! זה נקרא דרך ארץ!

דוגמא נוספת: מעשה היה באחד שכל הזמן היה לו טענות על בית הכנסת בו הוא היה מתפלל.

למה מעריב בשמונה? לדעתי זה צריך להיות בשעה שמונה וחצי! למה אין טישו בבית המדרש? זה פשוט ביזוי כבוד בית המדרש! למה לא מדפיסים מודעות ענקיות על הדרשות בית המדרש?

הלו!!!!!!!!!!!!!! תגיד לי אתה יודע מה הבעיה שלך? הבעיה שלך שאתה עוד לא קלטת שאתה לא הגבאי!!!! כן כן! אתה לא מתלונן על בעיות באיצקוביץ, לא על בעיות בית המדרש הגדול דחסידי בעלזא בארה"ק, ולא על בעיות בית הכנסת בדימונה. כי שם יש לך בהירות חדה על הנקודה שאתה לא הגבאי!!!! דרך ארץ זה גם להתנהג כמו הארץ, אבל גם לדעת איפה אני ממוקם בכדור הארץ. ולפעמים אנחנו לא מודעים למיקום שלנו בכדור.

אתה יודע מה הבעיה שלך? הבעיה שלך שאתה עוד לא קלטת שאתה לא הגבאי!!!! כן כן! אתה לא מתלונן על בעיות באיצקוביץ, לא על בעיות בית המדרש הגדול דחסידי בעלזא בארה"ק, כי שם יש לך 'בהירות' שאתה לא הגבאי!!!!

אותו דבר כל אלה שמתלוננים על בעיות של התלמוד תורה של הילד שלהם! כי הם לא קלטו שאף אחד לא מינה אותם למנהל! יש להם תלונות כל היום וכל הלילה, {לא די בכך ש90% מהבעיות של הילד שלנו זה בגלל האבא והאמא, לצערי אנחנו משקיעים 90% מהאנרגיה שלנו בלחנך את הרבה' של הילד שהשפעתו על המצב הינה נמוכה מאוד ביחד להורים}

סיפור מאחד מגדולי ראשי הישיבות שליט"א:

בהיותי בחור בישיבת פוניבז' שבוע אחרי שנפתחה ישיבת פוניבז' במרכז בני ברק נכנסנו לפנימיה והיה חסר לנו ארון בחדר. ניגשנו כמה בחורים לרבנית מפוניבז' כי הרב מפוניבז' היה בחו"ל, ורטנו בפניה, שזה לא כבוד התורה שלבחורים אין ארון בחדר! בצר לה באה הרבנית עם סרט מדידה והחלה מודדת את גודל החדר. למחרת נסעה הרבנית מפוניבז' לתל אביב עם המידות של הארון

וקנתה ארון לישיבה. לנסוע לקנות ארון בתל אביב בימים של אז לקח יום שלם.

הארון הגיע לישיבה! ברוך השם! לאחר שלושים שנה הקמתי אני ישיבה גדולה והקמתי גם אני פנימיה, וגם לבחורים שלי היו טענות על חוסר בכבוד התורה על מצוקות בפנימיה, ואז נפל לי האסימון על חוסר הדרך ארץ שהתנהגנו כלפי הנהלת הישיבה בתקופת הבחרות! לפעמים הבחור מאבד את המיקום שלו בעולם כלפי המבוגרים, וזה בדיוק מה שנקרא חוסר דרך ארץ

חוצפה זה חוסר דרך ארץ. חוצפה זה אומר אני לא מכיר את מקומי בעולם, דרך ארץ זה להבין שמי שיותר גדול ממך אתה מחוייב לכבדו, דרך ארץ זה להבין שאם אתה בישיבה מי שמחליט זה רבני הישיבה! דרך ארץ זה להבין שאם המשטרה חסמה את הכביש בגלל חפץ חשוד, והשוטר לא מסכים להכנס, אז אתה לא בורח לשוטר ורץ פנימה, דרך ארץ זה להבין שאם אתה נוסע באוטובוס והנהג אומר להוריד רגל מהמושב, אתה מכבד את זה כי מה לעשות, אתה לא הנהג! והוא כן!

דוגמא נוספת! חוסר דרך ארץ פירושו ''לא להבין איך הארץ הזו עובדת''. למשל, לחשוב שסיפור שכם בן חמור שהיה בפרשה שלנו, היה רק בימי הביניים, והוא לא קיים היום, או לחשוב שהוא קיים רק אצל החילונים, זה חוסר הבנה משווע בדרך ארץ, דרך ארץ זה מה להבין מה קורה בדרך של הארץ, ולחשוב שזה לא קיים זה חוסר הבנה בדרך ארץ, ללמד את הילד ''דרך ארץ!'' ללמד את הילד דרך ארץ זה להסביר לו שיש עוד אסונות חוץ מלא לעבור במעבר חציה, ללמד אותו שלפעמים לשכם בן חמור קוראים אברהם או יצחק או דוד או שלמה וכו' ללמד אותו שיש אסונות יותר גרועים מסכנות של זהירות בדרכים.

דוגמא נוספת: לכעוס על 'השוער' על כך שהוא שילם לך 900000 ₪ בשביל הדירה, ולא מיליון ₪ כמו שהבטיח, זה חוסר דרך ארץ. נכון שהוא התחייב, אבל שננו יודעים שזה משהו לא הגיוני, ושננו יודעים שהוא 'גמר' את עצמו בשביל להביא לך 900000 ₪ ולומר על ה'שוער' שהוא מושחת כי הוא לא שילם על הסחורה שקיבל מ'חברון' ולכן הוא צריך לשלם, זה לא דרך ארץ.

דוגמא נוספת לחוסר דרך ארץ. לבוא לבית הכנסת עם חליפה ירוקה, אין בזה שום בעיה של חוסר מידות, פשוט זה לא דרך הארץ כאן! יתכן שברבות הימים תושבי הארץ ילכו כולם עם חליפה ירוקה, אבל כרגע, הליכה בחליפה ירוקה כמוה כחוסר דרך ארץ משווע, אותו דבר כל פריט ביגוד שלא נהוג ללכת באזורך ואמא שלך לא מסכימה לך ללבוש, ואתה מתעצבן, ושואל איפה כתוב בשולחן ערוך שאסור ללבוש את הבגד הזה?

שנים אני מתחבט בשאלה ''איפה כתוב שאסור ללבוש ג'ינס?'' בזכות מאמר זה יש לי תשובה. ''דרך ארץ''

דוגמא נוספת: לרקוד ברחובה של עיר זה לא 'דרך ארץ'. זה לא קשור לחוסר מידות, יכול להיות אדם שיש לו מידות, אבל הוא רוקד ברחוב, זה חוסר דרך ארץ! למה? כי זה לא נהוג בארץ הזו. אבל בפורים מי שירקוד ברחוב זה כן יהיה בסדר, כי נהוג בארץ הזו שבפורים רוקדים ברחוב. הכל לפי המנהג! זה מה שנקרא דרך ארץ!

דוגמא נוספת: לפעמים יושב בכולל אברך ואומר ''לדעתי ההתנהלות בעניין חוק הגיוס צריך להיות כך וכך! לדעתי במשא ומתן מול המפלגות החילוניות צריך לזכור שכך וכך! הלו!!!! קוראים לך ר' דוב? קוראים לך ר' משה הלל? אתה כנראה עוד לא הבנת איך קוראים לך! קוראים לך אברך חשוב שמחזיק את העולם! אבל לא מנהל את העולם החרדי! הגדיל לעשות אחד החברים שלי, אברך רציני, שלח מכתב לבית של ר' משה הלל ובו פירוט מפורט מה לדרוש במשא ומתן הקואליציוני.... דרך ארץ זה גם לדעת מה התפקיד שלך! וגם לדעת מה לא התפקיד שלך!

דוגמא נוספת! מרן הגר' נחום פרצוביץ זצ"ל שאל, בתיבת נח מבואר שהאריה 'הכה' את רגלו של נח בגלל האיחור של האוכל. ותמוה למה עונש כל כך חמור? ענה ר' נחום! יש חסד ויש חסד! יש חסד שאתה תורם כסף לקופת צדקה. אם לא תתרום, מה יקרה? ישיגו את הכסף ממישהו אחר ולא קרה כלום! אבל אצל נח לא היה מישהו אחר! הוא היחיד שיכל להאכיל את האריה! אותו דבר במחויבות של האדם להאיר את חיי אשתו באור יקרות! זה חסד מהסוג שאם אתה לא תעשה את זה, לא יהיה מי שיעשה את זה.

אדם מחויב להאיר את חייה של אשתו! כי אין מישהו שיעשה את זה במקומו! דרך ארץ זה לדעת את חובותך.

דרך ארץ, זה גם להבין את המקום שלך, לפעמים אנחנו לא יודעים את 'גדלות' המקום שלנו ולפעמים אנחנו לא יודעים את 'קטנות' המקום שלנו.

לסיכום: דרך ארץ דבר ראשון, להכיר את הארץ. דבר שני, להכיר את המקום שלי בארץ, להכיר את הנקודה בה אני נמצא!

אולי, לא יודע אבל אולי זה הכוונה של החזון אי''ש שה'עבירה' הכי גדולה זה להיות 'משונה'! או המצווה הכי גדולה זה להיות נורמאלי. כלומר הנושא של דרך ארץ זה להתנהג כמו שמתנהגים בארץ.

זאת אומר, כי לאור האמור יוצא שיש הרבה סוגי דרך ארץ. יש דרך ארץ אמריקאי ויש דרך ארץ צרפתי, ויש דרך ארץ ישראלי. ובתוך הארץ יש דרך ארץ חרדי **{**לדוגמא לא ללבוש ג'ינס**}** ויש דרך ארץ דתי **{**לבישת ג'ינס**}** יש גם דרך ארץ ליטאי יש דרך ארץ ספרדי, ויש דרך ארץ חסידי.

אתה לא צריך לדעת את כל דרכי הארץ. מספיק שאתה יודע את הדרך ארץ של המגזר שלך, זה מספיק.

אבל יש דרך ארץ נוסף שאתה חייב ללמוד. בשביל לגשת לחתונה צריך ללמוד את ה''דרך ארץ'' של נשים, כי זה שונה בתכלית מהדרך ארץ של גברים. למשל ''עקיצות'' אצל הגברים זה ממש דרך ארץ, ואחד עוקץ את השני **{**לצערנו**}** וזה נחמד ומצחיק. אבל אצל נשים זה ממש לא דרך ארץ. זה דוגמא אחת יש עוד הרבה.

בשביל לחיות נורמאלי, צריך ללמוד את ה'דרך ארץ' של המגזר שלך. בשביל להתחתן. צריך ללמוד את ה'דרך ארץ' של נשים. ולא, אל תחשוב שהדרכת חתנים מספיק בשביל ללמוד את זה, זה תהליך של למידה שמתחיל במדריך וממשיך בחיים עצמם! נופלים וקמים. מהאישה לומדים עם הזמן את דרך הארץ של נשים.

שבת שלום, ובית של שלום! כלומר, שלום של בית

ניתן לקבל את העלון בפקס
בשיחת טלפון לאוצר הגיליונות 02-3132641 ולאחמ"כ להקיש את קוד העלון 9740

לתרומות
חייגו : 0527109698
אפשר גם דרך נדרים פלוס

נשמח לשמוע הארות והערות
N0527109698@GMAIL.CO